

ΘΑΥΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Το τρένο των παιδιών
μτφρ. Φωτεινή Ζερβού, 2021

Η αντίταση καρδιά της Ολίβα Ντενάρο
μτφρ. Φωτεινή Ζερβού, 2023

ΒΙΟΛΑ ΑΡΝΤΟΝΕ

Θαύματα

μυθιστόρημα

Μετάφραση
Φωτεινή Ζερβού

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 656

Βιόλα Αρντόνε, *Θαύματα*

Viola Ardone, *Grande meraviglia*

Υπεύθυνη έκδοσης: Ελένη Κεχαγιόγλου

Μετάφραση: Φωτεινή Ζερβού

Διορθώσεις: Ελένη Μαρτζούκου

Σελιδοποίηση: Χριστίνα Κωνσταντινίδου

Εξώφυλλο: k2designh - Γιάννης Κουρούδης

Copyright© Giulio Einaudi editore, 2023

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), 2024

Πρώτη έκδοση στην ιταλική γλώσσα από τις εκδόσεις

Giulio Einaudi, Τορίνο, 2023

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Δεκέμβριος 2025

KET Z393 ΚΕΠ 786/25

ISBN 978-618-07-1185-1

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΛΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΙΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στον Στέφανο

Θαυμάσια ζωή
με αφήνεις πάντα άφωνη
αν και δε μας δένουν παιδιά
μαζί μου μένεις για πάντα παντρεμένη.

Patrizia Cavalli, «Θαυμάσια ζωή»
(«Vita meravigliosa»)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1982

1

Στον μισό-κόσμο ζούνε τρελοί και φευγάτοι, μοιάζουνε άνθρωποι μα είναι γάτοι· δεν έχουν ουρά, των γάτων το φέρεσιμο, αλλά είναι γάτοι. Γάτοι για δέσιμο.

Σήμερα το πρωί έφτασε μια Καινούρια και έπρεπε να της εξηγήσω τα πάντα από την αρχή: Πρώτα είναι ο Κολαβόλπε, μετά η Λαμπαντίνα, μετά οι νοσηλευτές, μετά οι φροντίστριες, μετά τίποτα, τίποτα, τίποτα, τίποτα και πάλι τίποτα. Και τέλος οι τρελοί.

Καταρχήν πρέπει να ξέρεις ότι εδώ είναι όπως η θάλασσα: Υπάρχουν οι Ήρεμες και οι Ταραγμένες. Μια κλειστή θάλασσα, μα πάντα θάλασσα, και σε κάθε θάλασσα μπορείς να ταξιδέψεις. Μέσα στον μισό-κόσμο υπάρχει και η Έλμπα, δηλαδή εγώ, για μένα όμως ο μισός-κόσμος είναι ολόκληρος ο κόσμος, γιατί ο υπόλοιπος δεν ξέρω τι είναι. Αχά.

Η Καινούρια δε μιλάει, δε λέει το όνομά της. Στην αρχή πάντα έτσι είναι: Συχνά μένουν σιωπηλές, μετά κάποιες ξεκινούν και δε σταματάνε άλλο, σαλάτες λέξεων, μια μυστική γλώσσα που κανείς δεν καταλαβαίνει. Και είναι μάταιο να τις ακούς όταν αρχίζουν το παραλήρημά τους.

Καμία απάντηση. Μετράω μέχρι το πέντε κόμμα έξι και ξαναρχίζω.

Θέλεις να μάθεις γιατί το όνομά μου είναι Έλμπα; ρωτώ την Καινούρια. Αυτή κλείνει το αριστερό μάτι· το παίρνω για ναί. Είναι το όνομα ενός μεγάλου ποταμού του βορρά που διασχίζει τη Γερμανία, μου το έδωσε η Μούττι μου, που στα γερμανικά σημαίνει «μαμά». Ξέρεις πού βρίσκεται η Γερμανία στον χάρτη; Υπάρχουν δύο, μια κίτρινη και μια πορτοκαλί, έτσι έμαθα στο σχολείο όπου δίδασκαν οι χοντροκώλες καλόγριες, μ' έστειλαν εκεί όταν ήμουν εννέα χρονών για να μορφωθώ. Η Μούττι μου καταγόταν από την πορτοκαλί Γερμανία, που τώρα είναι κλεισμένη μέσα στον κομμουνισμό. Έχουν χτίσει γύρω της ένα τείχος, όπως ακριβώς εδώ, στον μισό-κόσμο, κανείς δεν μπορεί να μπει ή να βγει, μόνο οι ποταμοί κυλάνε ελεύθεροι, γιατί κανείς δεν μπορεί να τους σταματήσει. Ο ποταμός που έχει το όνομά μου περνάει μέσα από την πορτοκαλί Γερμανία και χύνεται στη Βόρεια Θάλασσα. Όλοι οι ποταμοί καταλήγουν στη θάλασσα, έλεγε η Μούττι.

Η Καινούρια τυλίγεται στην κουβέρτα σαν θυμωμένη γάτα. Εγώ τρίβω με την άρθρωση του δείκτη μου τη μικρή καμπούρα της μύτης μου τρεις κόμμα τέσσερις φορές και συνεχίζω να εξηγώ.

Η Μούττι το έσκασε πολλά χρόνια πριν από την πορτοκαλί Γερμανία, ωστόσο κατέληξε πάλι πίσω από έναν τοίχο. Την έκλεισαν εδώ, αλλά δεν ήταν μόνη, είχε ήδη εμένα στην κοιλιά της και πολλά πράγματα μέσα στο κεφάλι της. Μαθηματικά, ξένες γλώσσες, τα ονόματα από όλα τα είδη ζώων και φυτών – και την τρέλα.

Πέντε χρόνια έμεινα στις χοντροκώλες καλόγριες, όταν επιτέλους επέστρεψα η Μούττι είχε εξαφανιστεί. Ο Κολαβόλπε είπε ότι πέθανε, αλλά δεν τον πιστεύω, γιατί κάθε τόσο ακούω τη φωνή της. Η Καινούρια αναστενάζει και το χνότο της βρομάει πείνα. Τι νομίζεις; Δεν είμαι σαν τις διαταραγμένες στον τρίτο όροφο, που τις φωνές τις φαντάζονται μόνο! Διαφορετικά ο Κολαβόλπε θα με είχε μεταφέρει στον όροφό τους, γιατί αυτός είναι ο αρχηγός του μισού-κόσμου και ορίζει τρελούς και υγιείς, ζώα και ανθρώπους.

Η Καινούρια σηκώνει τους ώμους και τυλίγεται σαν μούμια με την κουβέρτα, ίσως κρυώνει λίγο, όπως όλες μας. Μόνο που μερικές κρυώνουν πάνω από το δέρμα και άλλες από κάτω, όπως εγώ.

Δεν ξέρω αν ακούω πραγματικά τη φωνή της Μούττι, το ομολογώ, αλλά σίγουρα ζει και την κρύβουν εδώ μέσα, σε κάποιο τμήμα. Είμαι βέβαιη, μου το αποκάλυψε μια τρελή όταν επέστρεψα, πριν από έναν χρόνο περίπου, και οι τρελές δεν ξέρουν να λένε ψέματα.

Μένω σιωπηλή, η κοιλιά της Καινούριας τρίζει σαν παλιά πόρτα, είναι ο πιο θλιβερός ήχος του κόσμου, γι' αυτό αρχίζω και πάλι να μιλάω. Η Μούττι μου ήταν όμορφη, κλείσε τα μάτια και προσπάθησε να τη δεις – μαλλιά σαν χρυσαφένια στάχια, μάτια σαν ξερά φύλλα, δάχτυλα σαν αναρριχητικός κισσός. Όταν ήμουν μαζί της τίποτα δεν ήταν κακό, κι αν έκλαιγα άρχιζε να τραγουδάει: «Backe, bache Kuchen» ή «Es war eine Mutter». Μεταξύ μας μιλούσαμε πάντα τη μυστική γλώσσα της Γερμανίας, για να κρατάμε κρυφές τις σκέψεις μας από τους άλλους.

Μου έκανε παρέα, δεν έλεγε ποτέ ψέματα, ούτε πάθαινε επιληπτικές κρίσεις. Επινοούσε πάντα παιχνίδια για μένα. Υπήρχε ο Βωβός Κινηματογράφος: Αν μια τρελή άρχιζε να φωνάζει, εκείνη μου έκλεινε τ' αυτιά, κουνούσε τα χείλη της, κι εγώ έπρεπε να καταλάβω τι έλεγε. Το παιχνίδι τελείωνε όταν η τρελή λιποθυμούσε ή όταν η Λαμπαντίνα την πήγαινε στο δωματιάκι της.

Υπήρχε η Χαμένη Καραμέλα. Κέρδιζε όποια από τις δυο μας κατάφερε να τη φτύσει στη λεκάνη της τουαλέτας χωρίς να το αντιληφθεί η νοσοκόμα της βάρδιας. Μια φορά ξέχασα να τραβήξω το καζανάκι και έχασα δυο πόντους, μετά όμως έμαθα. Γιατί μπορεί εδώ να είμαστε τρελοί, αυτή είναι η αλήθεια, χαζοί όμως δεν είμαστε!

Υπήρχε η Μήλα η Καμήλα. Παίρναμε το κοντάρι της σφουγγαρίστρας και τον κουβά για το πλύσιμο του πατώματος και φτιάχναμε μια δρομάδα σαν αυτή που είχα δει στην τηλεόραση, σ' ένα ντοκιμαντέρ στο Τρίτο Κανάλι. Καβαλίκευα την καμπούρα του ξύλινου κονταριού και διέσχιζα την έρημο του μισού-κόσμου.

Μετά ήταν το παιχνίδι Βασίλισσα Βασιλοπούλα. Εγώ έλεγα: Βασίλισσα βασιλοπούλα, πόσα βήματα πρέπει να κάνω για να φτάσω στο κάστρο σου χωρίς να γελάσω και χωρίς να κλάψω; Η Μούττι απαντούσε: Πέντε βήματα καμηλοπάρδαλης. Εγώ τα έκανα: ένα, δύο, δύο κόμμα έξι, τρία, τέσσερα, τέσσερα κόμμα επτά και πέντε. Όταν έφτανα κοντά της, μου γαργαλούσε τον λαιμό για να με κάνει να κατουρηθώ από τα γέλια. Μερικές φορές ήταν δέκα βήματα ελέφαντα, κάποιες άλλες εκατό μυρμηγκιού. Αλλά τελικά πάντα σ' εκείνην επέστρεφα. Γι' αυτό

είναι όμορφοι οι αριθμοί, γιατί δεν τελειώνουν ποτέ, ακριβώς όπως οι τρέλες των ανθρώπων, αντίθετα όμως από αυτές πηγαίνουν πάντα με τάξη και ποτέ στην τύχη. Μου αρέσουν οι ακέραιοι αριθμοί, αλλά και οι δεκαδικοί, οι δεκαδικοί περισσότερο γιατί είναι όπως εγώ – ακριβείς αλλά ατελείς.

Η μαμά σου πού είναι, ζει;

Η Καινούρια δεν μπαίνει καν στον κόπο να στρέψει το πρόσωπό της προς το μέρος μου, ενώ χώνει το νύχι του δεξιού δείκτη της στην αριστερή της παλάμη. Βγάζω το τετράδιο με το μαύρο εξώφυλλο κάτω από το στρώμα και το σημειώνω στο *Ημερολόγιο των ψυχικών ασθενειών*. Κάθε φορά που ανακαλύπτω κάτι διαφορετικό, το προσθέτω στον κατάλογο, έτσι βοηθάω τον Κολαβόλπε να κάνει διάγνωση. Συχνά διαφωνούμε: Αυτός λέει σχιζοφρένεια κι εγώ υστερία, αυτός λέει παράνοια κι εγώ μανία, αυτός κρίση κι εγώ επιληψία. Τον αφήνω να κερδίζει γιατί αυτός είναι ο αρχηγός, μετά όμως οι Καινούριες πηγαίνουν από τμήμα σε τμήμα και καταλήγουν ακριβώς εκεί που έλεγα εγώ: υστερία, μανία, επιληψία. Μου αρέσει η ρίμα, και ευτυχώς στον μισό-κόσμο πολλές λέξεις τελειώνουν σε -ία. Ο Κολαβόλπε δε θέλει ποτέ να παραδεχτεί ότι έχω δίκιο γιατί ζηλεύει, εγώ γεννήθηκα μέσα στην τρέλα, ενώ αυτός χρειάστηκε μια ζωή για να φτάσει εδώ.

Στον έξω κόσμο δεν έχω πάει ποτέ, εκτός από τα πέντε χρόνια στις χοντροκάλες καλόγριες. Αλλά τι σημασία έχει; Έρχεται ο υπόλοιπος κόσμος εδώ. Στο Φασιόνε έρχονται όλοι – ψηλοί, αδύνατοι, όμορφοι και άσχημοι. Εδώ στη γυναικεία πτέρυγα η καθεμία έχει τη μανία της. Άλλης

της αρέσει να γδέρνει το δέρμα της, άλλης να θρηνεί μέρα νύχτα, άλλης να λέει ψέματα. Άλλη πιστεύει πως είναι κάποια άλλη, άλλη ξεσκίζει τα ρούχα της και περιφέρεται με τις ντροπές της έξω. Άλλης της αρέσει να μένει ξαπλωμένη και να παριστάνει την πεθαμένη, άλλης να ανακατεύει άσχετες λέξεις, άλλης να ξύνει συνέχεια την ένοικο του από κάτω ορόφου. Σε αυτή την περίπτωση κρύο νερό και η φαγούρα φεύγει. Κι αν συνεχίζει, ηλεκτροσόκ.

Εσένα σε έχει φαγουρίσει ποτέ από κάτω; Με κοιτάζει σαν να ήταν κάτι που δεν είχε σκεφτεί ποτέ. Ή είναι απλώς κατατονική, το σημειώνω στο *Ημερολόγιο των ψυχικών ασθενειών*.

Σε αυτό το τμήμα, εξηγώ στην Καινούρια, είμαστε όλες γυναίκες, ή μάλλον κάποιο είδος γυναίκας, γιατί η καθεμία από εμάς έχει κάτι λάθος ή της λείπει κάτι.

Η Αλντίνα είναι νευρασθενική, είναι καλή στο να γράφει αληθινά ποιήματα χωρίς ομοιοκαταληξία, ξέρει να πλέκει κοτσίδα τα μαλλιά της και τα μαλλιά των άλλων, κι επίσης να σπάει γυάλινα αντικείμενα. Είναι η μόνη όμορφη ανάμεσά μας, έχει σγουρά μαύρα μαλλιά και μακριά δάχτυλα, αν και τα νύχια της είναι φαγωμένα μέχρι τη σάρκα. Ο πατέρας της την έκλεισε εδώ μέσα γιατί είχε μπλέξει με ταραχοποιούς. Καλύτερα τρελή παρά τρομοκράτισσα, είπε τη μέρα που την έφερε. Έμεινε έναν μήνα στην απομόνωση επειδή ήταν επαναστάτρια και μερικές φορές οι φωνές της ακούγονταν μέχρι εδώ, στη Θάλασσα των Ήρεμων. Είμαι πολιτική κρατούμενη, φώναζε και την έδεναν με τα λουριά στο κρεβάτι. Μια μέρα θα με ευχαριστείς, της λέει ο πατέρας της όταν έρχεται να την επισκεφθεί, και κάθε φορά η Αλντίνα τον

φτύνει στα μούτρα. Φαίνεται ότι δεν έφτασε ακόμη αυτή η μέρα.

Η Νουντσιάτα είναι ψυχαναγκαστική, βρέχει πάντα τους καρπούς και τον λαιμό της με νερό από τη βρύση γιατί δούλευε ως αρωματοπώλισσα στο Ρινασέντε. Οι πελάτισσες φοβόντουσαν και δεν πήγαιναν πια ν' αγοράσουν καλλυντικά, έτσι απολύθηκε και οι γονείς της, που δεν είχαν οικονομική δυνατότητα να την κρατήσουν στο σπίτι, την έστειλαν εδώ. Οι μέρες της χωρίζονται σε καλές και λιγότερο καλές. Τις καλές χαμογελάει, πλησιάζει τον λαιμό της στις μύτες μας και ρωτάει: Πώς μυρίζεις; Εμείς απαντάμε ωραία, αλλά στην πραγματικότητα μυρίζει ιδρώτα και κρεμμύδι. Τις λιγότερο καλές μέρες η Νουντσιάτα δεν υπάρχει για κανέναν, ούτε καν για το άρωμα.

Η γιαγιά Νυφούλα είναι σχιζοφρενής, η πιο ηλικιωμένη του τμήματος, έχει μαλλιά σαν στουπί και της έχουν μείνει μόνο τρία δόντια, αλλά καλά στερεωμένα στην κάτω γνάθο. Της φεύγουν τα κακά και το πιπί, παραληρεί μέρα νύχτα, είναι αιώνες που ζει στο Φασιόνε. Ήταν εδώ πριν καν με στείλουν στις χοντροκώλες καλόγριες, και γι' αυτό κατά κάποιον τρόπο την αγαπάω. Πιστεύει συνέχεια ότι είναι η μέρα που παντρεύεται, γιατί όταν ήταν νέα κοπέλα την παράτησε ο γαμπρός πριν τον γάμο και από τότε έχασε τα λογικά της. Έτσι μου είπαν, και το πιστεύω, γιατί η αγάπη κάποιες φορές σε σώζει, άλλες όμως σε τρελαίνει. Αχά.

Εγώ και η Μούττι τής κάναμε τους μάρτυρες και τις παράνυφες κάθε μέρα, εκείνη διέσχιζε τον διάδρομο ανάμεσα σε δύο σειρές κρεβάτια σαν να βρισκόταν μέσα

στην εκκλησία, γονάτιζε μπροστά στο ντουλάπι με τις πάπιες για πιπί και απάγγελλε το ίδιο τροπάρι, «Εγώ, η Καρμέλα Παλόμπα, παίρνω εσένα» –και κάθε φορά έλεγε διαφορετικό όνομα– «ως σύζυγό μου μέχρι να μας χωρίσει ο θάνατος». Αμήν, έλεγε στο τέλος. Αμήν, αμήν, επαναλαμβάναμε εγώ και η Μούττι με ενωμένες τις παλάμες. Η Καρμέλα Παλόμπα έκανε τον σταυρό της, γυρνούσε στο κρεβάτι της και κατουριόταν πάνω της, ένα γέριχο, ρυτιδιασμένο κοριτσάκι. Η Μούττι την καθάριζε, της άλλαζε εσώρουχο και μ' ένα χτενάκι που είχε σε μια κρυφή τσέπη της ρόμπας της της έστρωνε τα μαλλιά, μακριά μακριά και άσπρα άσπρα. Εγώ τυλιγόμεν στο σεντόνι που ήταν η ουρά του νυφικού και τις κοιτούσα, ήμουν ευτυχισμένη και αυτό αρκούσε.

Η Πίνα είναι κλεπτομανής, κλέβει το φαγητό για να το δώσει στα παιδιά της, έτσι λέει, τα παιδιά της όμως δεν είναι εδώ μαζί της, ίσως να υπάρχουν μόνο στο μυαλό της. Θα μπορούσες να κάνεις μια συμφωνία με την Πίνα αν δε θες να τρως, προτείνω στην Καινούρια, εσύ θα παίρνεις το φαγητό κι αυτή θα το τρώει. Εδώ μέσα βοηθάει η μια την άλλη σε αυτά τα θέματα. Κάθε φορά που η Πίνα κλέβει κάτι, ο Κολαβόλπε το ανακαλύπτει και την αποκαλεί Μαππίνα, σαν να ήταν χαϊδευτικό, αλλά είναι άσχημη λέξη, η Νουντσιάτα μού εξήγησε ότι σημαίνει το παλιό, πολυχρησιμοποιημένο πανί, το πατσαβούρι. Όταν ο Κολαβόλπε τής φωνάζει ότι είναι πατσαβούρι, οι νοσοκόμες γελάνε και αυτή δείχνει τα μισομαύρα, ετοιμοθάνατα δόντια της. Εμείς δεν μπορούμε να επαναλάβουμε αυτή τη λέξη γιατί ο αρχηγός δεν ανέχεται τις βρισιές, μόνο αν τα πεις στη διάρκεια υστερικής κρίσης,

και τότε μας στέλνει στην απομόνωση, εκεί μπορούμε να εκτονωθούμε και να αφήσουμε όλο το κακό που έχουμε μέσα μας να βγει έξω από το στόμα και από κάθε άλλη τρύπα του σώματος. Στην απομόνωση δεν έχω πάει ποτέ, αλλά η Αλντίνια πήγε σε αλλόφρονα κατάσταση και γύρισε ήρεμη. Πώς ήταν; τη ρώτησα. Δεν απάντησε, έγραψε ένα ποίημα σ' ένα κομμάτι χαρτί υγείας.

*Ο θυμός είναι καρκίνος της ψυχής,
σφηνωμένος ανάμεσα στην καρδιά και τον λαιμό,
και νιώθεις να βαραίνει σε κάθε χτύπο
σαν ένα καντάρι μίσος.*

Ωραίο είναι, της είπα, αλλά δεν το κατάλαβα. Εκείνη άνοιξε το χέρι και τράβηξε το καζανάκι. Ήταν σκατοποίηση, απάντησε και έφτυσε μες στη λεκάνη.

Εσύ γράφεις ποιήματα; ρώτησα την Καινούρια. Εγώ επινωώ στιχάκια με ομοιοκαταληξία, όπως στις διαφημίσεις της τηλεόρασης που έβλεπα μαζί με τη Μούττι πριν με στείλουν στις χοντροκώλες καλόγριες. Σου λείπει η μαμά σου; Εμένα όλες τις μέρες, αλλά κάθε μέρα όλο και λιγότερο, η νοσταλγία είναι ένας πόνος που περνάει, έγραψα στο *Ημερολόγιο των ψυχικών ασθενειών*, και αυτό είναι το χειρότερο.

Κατάλαβες; Καμία απάντηση. Κατάλαβες; Τίποτα. Κατάλαβες, κατάλαβες, κατάλαβες, κατάλαβες, κατάλαβες; Δεν πειράζει, ίσως είσαι απλά κουφή, δε φταις εσύ. Λοιπόν, θα σου πω τι μου αρέσει, εντάξει; Μου αρέσει ν' απαριθμώ τα αντικείμενα, να βλέπω τηλεόραση, να τραγουδάω τη μουσική των διαφημίσεων, να καίω πράγ-

ματα, να μονολογώ για να μου κρατάω παρέα, να σημειώνω στον κατάλογο κάθε μανία. Δεν ξέρω αν είμαι τρελή, αλλά αυτό είναι το μόνο μέρος που έχω.

Κρυφοκοιτάζω το πρόσωπο της Καινούριας για να καταλάβω αν με ακούει. Το βλέμμα της είναι κολλημένο στον γκριζο τοίχο, σαν να έβλεπε φύλλα. Μια άλλη Καινούρια πριν από σένα, της λέω, έβλεπε φύλλα, το ξέρεις; Όχι μόνο πάνω στα δέντρα, έβλεπε φύλλα ακόμη και εκεί που δεν υπήρχαν – φύλλα στο ντους, φύλλα στα κρεβάτια, φύλλα στην τραπεζαρία. Μιλούσαν επίσης – εκείνη με τα φύλλα και τα φύλλα με εκείνην. Ύστερα μια μέρα θεραπεύτηκε και η οικογένειά της την ξαναπήρε στο σπίτι. Εγώ δε θα την άφηνα να φύγει, γιατί τα φύλλα είναι δύσκολη περίπτωση, δε φεύγουν τόσο εύκολα όσο ήρθαν. Το είπα στον Κολαβόλπε, αυτός, όπως συνήθως, έκανε του κεφαλιού του και η κοπέλα έφυγε. Την ξανάφεραν μετά από τρεις μήνες με δεμένους τους καρπούς. Δε φαντάζομαι να βλέπεις κι εσύ φύλλα, ε; Η Καινούρια μένει σιωπηλή, ωστόσο συνεχίζω να μιλάω, ίσως με ακούει, ποτέ δεν ξέρεις.

Εγώ δε βλέπω φύλλα και δεν ακούω φωνές, εκτός από τη φωνή της Μούττι, που με καλεί τη νύχτα. Δεν έχω μανίες ούτε κατάθλιψη. Ξέρεις τι είναι η κατάθλιψη; Είναι αυτό που όταν σε πιάνει δε σε αφήνει και χρειάζονται πολλές κόκκινες και μπλε καραμέλες κι επίσης ηλεκτροσόκ πολλές πολλές φορές. Εσύ έχεις κατάθλιψη;

Η Καινούρια λέει όχι, συνεπώς μάλλον έχει. Πρέπει να ενημερώσω τον Κολαβόλπε όταν περάσει για τον γύρο των επισκέψεων. Μπορώ να σου πω ένα μυστικό; Σημειώνω όλες τις αρρώστιες στο *Ημερολόγιό* μου για

να καταλάβω ποιαν έχω. Το να γνωρίζεις από τι ακριβώς πάσχεις είναι ήδη ένα βήμα προς τη θεραπεία.

Όλες αυτές που μπαίνουν στο Φασιόνε πιστεύουν ότι τους έτυχε μεγάλη συμφορά, κλαίνει μέρα νύχτα. Κι όμως, το ότι είναι κλεισμένες εδώ μέσα, να ξέρεις, δεν είναι το τέλος του κόσμου, είναι απλά η αρχή του μισού-κόσμου.

Η Αλντίνια μού είπε ότι το ίδιο είναι και έξω από τα κάγκελα. Μόνο που οι τρελοί εδώ μέσα κυκλοφορούν με ρόμπα, λένε ό,τι σκέφτονται και ζουν σε μια πιο στενή φυλακή από τους έξω τρελούς, που κυκλοφορούν όλη μέρα με πουκάμισο και γραβάτα, νιώθουν ελεύθεροι και κάθε τόσο αναρωτιούνται μέσα τους: Μήπως είμαι τρελός;

Οι μη τρελοί μισούν τους τρελούς, τους κλείνουν στον μισό-κόσμο και δε θέλουν να ξαναπατήσουν εδώ μέσα, ούτε τις μέρες που έχει επισκεπτήριο, γιατί κατά βάθος φοβούνται ότι δε θα τους αφήσουν να ξαναβγούν ποτέ. Όλους αυτούς που ενοχλούν στον έξω κόσμο τούς φέρνουν εδώ, γιατί είναι άσχημοι, γιατί είναι κακοί και γιατί είναι φτωχοί. Οι πλούσιοι δεν είναι ποτέ τρελοί, κι αν είναι τρελοί τούς βάζουν σε κλινική με πολλές ανέσεις. Μια Καινούρια που είχε έρθει πριν από σένα ήταν πλούσια, μετά έγινε φτωχή και από την εξάντληση κατέληξε τρελή, γι' αυτό την έκλεισαν εδώ μέσα.

Είναι βολικό να έχεις συγκεντρωμένους όλους τους ελαττωματικούς στο ίδιο κρυφό μέρος, έτσι δεν τους βλέπει κανείς και δεν υπάρχουν πια. Όπως λέει η διαφήμιση: Βιαβά* και λεκέ δεν έχει πια.

* Το Viavá, μάρκα καθαριστικού, σημαίνει στα ιταλικά «φύγε μακριά» (via va). (Σ.τ.Μ.)